

Vlaamse overheid
Beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur
en hergebruik van overheidsinformatie
Afdeling openbaarheid van bestuur
Havenlaan 88, bus 20
1000 BRUSSEL
T : 02 553 57 25
Mail: openbaarheid@vlaanderen.be

Dossiernummer: OVB/2023/016

DE BEROEPSINSTANTIE - Afdeling openbaarheid van bestuur

Bevoegdheid beroepsinstantie

Bestuursdecreet van 7 december 2018, titel II, hoofdstuk 3, afdeling 6.

Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie.

Voorafgaande procedure

Op 18 december 2022 diende ■■■ (hierna: verzoeker), een verzoek in bij de stad Hamont-Achel tot het verkrijgen van een afschrift van een aantal documenten en plannen betreffende 7 omgevingsvergunningsdossiers.

Op 27 december 2022 werd deze aanvraag deels geweigerd door de stad Hamont-Achel.

Op 5 januari 2023 diende verzoeker beroep in bij de beroepsinstantie openbaarheid van bestuur tegen voormelde beslissing van de stad Hamont-Achel.

Op 9 januari 2023 werd dit beroep door de beroepsinstantie geregistreerd.

Ontvankelijkheid van het beroep

Het oorspronkelijke verzoekschrift dateert van 18 december 2022.

De gedeeltelijke weigeringsbeslissing van de stad Hamont-Achel dateert van 27 december 2022. Deze beslissing maakt melding van de beroepsmogelijkheden en -modaliteiten, zoals voorgeschreven in artikel II.43, §1, derde lid van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 (verder 'Bestuursdecreet').

Op 5 januari 2023 diende verzoeker beroep in tegen voormelde weigeringsbeslissing. Het ingediende beroep is bijgevolg tijdig ingediend en is **ontvankelijk**.

Gegrondeheid van het beroep

Overeenkomstig artikel II.31, eerste lid Bestuursdecreet heeft het recht op passieve openbaarheid betrekking op bestuursdocumenten. Op grond van deze bepaling is elke instantie in principe verplicht aan eenieder die erom verzoekt inzage te geven in, uitleg te verschaffen over of een afschrift te bezorgen van de gewenste bestuursdocumenten.

De openbaarmaking kan slechts geweigerd worden mits toepassing wordt gemaakt van één of meerdere uitzonderingen, zoals gestipuleerd in de artikelen II.33 tot en met II.39 van voormeld decreet.

1. Oorspronkelijk verzoekschrift

In het oorspronkelijk verzoekschrift van 18 december 2022 vroeg verzoeker een afschrift van de volgende documenten en plannen betreffende de hierna genoemde omgevingsvergunningsdossiers:

■

- Inplantingsplan nieuwe situatie
- Grondplan kelder nieuwe situatie
- Grondplan gelijkvloers nieuwe situatie
- Grondplan verdieping nieuwe situatie
- Plan voorgevel nieuwe situatie
- Plan rechter zijgevel nieuwe situatie

• ■

- Inplantingsplan nieuwe situatie
- Grondplan gelijkvloers nieuwe situatie
- Grondplan verdieping nieuwe situatie
- Plan voorgevel nieuwe situatie
- Plan rechter zijgevel nieuwe situatie

• ■

- Omgevingsvergunningsbeslissing
- Inplantingsplan nieuwe situatie
- Grondplan bestaande situatie
- Grondplan gelijkvloers nieuwe situatie
- Grondplan verdieping nieuwe situatie
- Plan voorgevel nieuwe situatie
- Plan achtergevel nieuwe situatie
- Plan linker zijgevel nieuwe situatie
- Plan rechter zijgevel nieuwe situatie

• ■

- Omgevingsvergunningsbeslissing

- Inplantingsplan nieuwe situatie
 - Grondplan bestaande situatie
 - Grondplan kelder nieuwe situatie
 - Grondplan gelijkvloers nieuwe situatie
 - Grondplan verdieping nieuwe situatie
 - Plan voorgevel nieuwe situatie
 - Plan achtergevel nieuwe situatie
 - Plan rechter zijgevel nieuwe situatie
 - Plan linker zijgevel nieuwe situatie
-
 - Omgevingsvergunningsbeslissing
 - Inplantingsplan nieuwe situatie
 - Grondplan bestaande situatie
 - Grondplan gelijkvloers nieuwe situatie
 - Grondplan verdieping nieuwe situatie
 - Plan voorgevel nieuwe situatie
 - Plan achtergevel nieuwe situatie
 - Plan rechter zijgevel nieuwe situatie
 - Plan linker zijgevel nieuwe situatie
-
 - Omgevingsvergunningsbeslissing
 - Inplantingsplan nieuwe situatie
 - Grondplan bestaande situatie
 - Grondplan gelijkvloers nieuwe situatie
 - Grondplan verdieping nieuwe situatie
 - Plan voorgevel nieuwe situatie
 - Plan achtergevel nieuwe situatie
 - Plan rechter zijgevel nieuwe situatie
 - Plan linker zijgevel nieuwe situatie
-
 - Omgevingsvergunningsbeslissing verbouwing woning en garage
 - Inplantingsplan nieuwe situatie garage en verbouwing woning
 - Grondplan bestaande situatie woning
 - Grondplan gelijkvloers nieuwe situatie woning
 - Grondplan verdieping nieuwe situatie woning
 - Grondplan gelijkvloers garage
 - Plan voorgevel woning nieuwe situatie
 - Plan achtergevel woning nieuwe situatie
 - Plan rechter zijgevel woning en garage nieuwe situatie
 - Plan linker zijgevel woning en garage nieuwe situatie

2. Aangevochten beslissing

In haar beslissing van 27 december 2022 beroept de stad Hamont-Achel zich voor de weigering van de bouwplannen op de auteursrechtelijke bescherming van de plannen van de architect.

3. Inhoud van het beroepschrift

Via het indienen van het beroepschrift wenst verzoeker alsnog een afschrift te verkrijgen van de bouwplannen.

4. Standpunt van de stad Hamont-Achel

Na hierover bevraagd te zijn door de beroepsinstantie op 9 januari 2023, heeft de stad Hamont-Achel op 23 januari 2023 aan de beroepsinstantie nadere toelichting verstrekt betreffende dit dossier, alsook de gevraagde documenten overgemaakt.

De stad Hamont-Achel heeft daarbij vastgehouden aan haar eerdere beoordeling en argumentatie betreffende de vragen van verzoeker.

Het komt thans aan de beroepsinstantie toe om te oordelen over het beroep.

5. Standpunt van de beroepsinstantie

Vooreerst merkt de beroepsinstantie op dat de stad Hamont-Achel via haar beslissing van 27 december 2022 alle gevraagde documenten heeft bezorgd aan verzoeker, met uitzonderingen van de plannen, andere dan de inplantingsplannen. De inplantingsplannen werden dus wel overgemaakt aan verzoeker, alsook de gevraagde omgevingsvergunningsbeslissingen.

Het voorwerp van het beroep is dus beperkt tot de plannen, andere dan de inplantingsplannen, m.a.w. het beroep betreft enkel de bouwplannen betreffende de vermelde omgevingsvergunningsdossiers.

De stad Hamont-Achel heeft in haar van 23 januari 2023 aan de beroepsinstantie bevestigd dat deze bouwplannen volgens haar onder de auteursrechtelijke bescherming vallen:

“De aanvraag van [REDACTED] tot kopie van documenten werd door de stad Hamont-Achel gedeeltelijk geweigerd. De weigering slaat op de vraag tot reproductie van bouwplannen waarvoor [REDACTED] nog geen toestemming van de auteur heeft aangetoond.

Het auteursrecht wordt niet benoemd als uitzondering in het bestuursdecreet. Het bestuursdecreet laat echter de federale regelgeving betreffende de intellectuele rechten onverlet, en overheidsinstanties dienen bijgevolg de federale regelgeving te eerbiedigen. Artikel II.39, tweede lid Bestuursdecreet bepaalt namelijk: “De uitzonderingen, vermeld in deze afdeling, gelden met behoud van de toepassing van de andere uitzonderingen die bij de wet, het decreet of de ordonnantie bepaald zijn en die verband houden met de uitoefening van de bevoegdheden van de federale overheid of andere gemeenschappen of gewesten”. Artikel 6, §1, VI, lid 5, 7° BWHI 8 augustus 1980 bepaalt dat intellectuele eigendom een federale bevoegdheid is waardoor federale wetgeving rond intellectuele eigendom, en de bijhorende uitzonderingen, van toepassing zijn. Deze denkwijze wordt ook in de rechtspraak van de beroepsinstantie openbaarheid van bestuur bevestigd. Dit gebeurde nog recentelijk in OVB/2022/240.

De vraag die vervolgens moet worden beantwoord door de lokale overheid is de volgende: behoren bouwplannen, opgesteld door een architect, onder de bescherming die de wetgeving rond intellectuele eigendomsrecht biedt? Ons standpunt is dat de bouwplannen van een architect wel degelijk onder het auteursrecht valt zoals bepaald in artikel XI.165 Wetboek Economisch Recht. De 2 voorwaarden hiervoor

zijn namelijk voldaan: het werk heeft een concrete uitgewerkte vorm (in casu bouwplan) i.p.v. een louter idee/gedachte en is een origineel werk (het is een creatieve uiting van de architect).

Bijgevolg houdt de overhandiging van een afschrift ervan, zonder toestemming van de auteur, een schending in van het auteursrecht, behalve bij de uitzonderingen opgesomd in het wetboek economisch recht. Om deze reden werd de vraag tot kopie van [REDACTED] gedeeltelijk geweigerd wegens gebrek aan toestemming van de auteurs van de bouwplannen."

Wat de betrokken bouwplannen betreft, bevestigt de beroepsinstantie dat in het Bestuursdecreet de bescherming van het auteursrecht niet als uitzondering voorkomt. De intellectuele eigendom is volgens artikel 6, §1, VI, lid 5, 7° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, een federale aangelegenheid. Het ontbreken van regels op het vlak van de bescherming van intellectuele rechten, waaronder het auteursrecht, is een gevolg van de onbevoegdheid van de decreetgever.

Het Bestuursdecreet laat evenwel de federale regelgeving betreffende de intellectuele rechten onverlet, en overheidsinstanties dienen bijgevolg de federale regelgeving te eerbiedigen bij het nemen van beslissingen over aanvragen tot openbaarmaking. Hiervoor wordt verwezen naar artikel II.39, tweede lid Bestuursdecreet dat luidt als volgt: *"De uitzonderingen, vermeld in deze afdeling, gelden met behoud van de toepassing van de andere uitzonderingen die bij de wet, het decreet of de ordonnantie bepaald zijn en die verband houden met de uitoefening van de bevoegdheden van de federale overheid of andere gemeenschappen of gewesten".*

Uit artikel XI.165 en volgende van het Wetboek van economisch recht, volgt dat het recht om een werk van letterkunde of kunst te reproduceren op welke wijze en in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk, uitsluitend is voorbehouden aan de auteur.

De plannen genieten de bescherming van het auteursrecht indien ze van oorspronkelijkheid getuigen, wat inhoudt dat het werk de persoonlijke stempel draagt van de auteur. De bescherming ontstaat van rechtswege.

De plannen die door de stad Hamont-Achel op 23 januari 2023 werden bezorgd aan de beroepsinstantie werden door een architect opgesteld en ondertekend en getuigen naar het oordeel van de beroepsinstantie van de nodige originaliteit en het vereiste individuele karakter om door het auteursrecht te worden beschermd. De beroepsinstantie heeft kunnen vaststellen dat het gaat om gedetailleerde grond- en gevelplannen die wel degelijk getuigen van een voldoende mate van creativiteit en oorspronkelijkheid om de auteursrechtelijke bescherming te genieten.

Bijgevolg houdt de overhandiging van een afschrift van deze plannen, zonder toestemming van de auteur (of de auteursrechthebbenden) ervan, een schending in van het auteursrecht, behoudens de in het bovenvermeld wetboek vermelde uitzonderingen.

Toestemming van de auteur of de auteursrechthebbende?

Het Bestuursdecreet bevat geen bepaling die een overheidsinstantie verplicht de auteursrechthebbende te vragen of, en onder welke voorwaarden, een aanvrager een afschrift van een auteursrecht overhandigd mag worden.

Het auteursrecht geldt tot 70 jaar na de dood van de auteur. Na afloop van deze termijn komen de werken in het publiek domein en kunnen ze worden geëxploiteerd zonder toestemming van de houders van

het auteursrecht. Nu de plannen dateren van een recentere datum dan 70 jaar geleden is de auteursrechtelijke bescherming nog steeds van kracht.

Een toestemming van de auteur of van zijn nabestaanden is niet voorhanden.

Artikel XI.190, 5° van het Wetboek van economisch recht: afschrift voor eigenaar voor intern gebruik?

De beroepsinstantie stelt vast dat artikel XI.190, 5° van het Wetboek van economisch recht een uitzondering op het principiële verbod tot reproductie van auteursrechtelijk beschermde werken bevat. De betrokken bepaling stelt dat, wanneer het werk op geoorloofde wijze openbaar is gemaakt, de auteur zich niet kan verzetten tegen de gedeeltelijke of integrale reproductie op papier of op een soortgelijke drager, van artikelen, van werken van beeldende of grafische kunst, of van korte fragmenten uit andere werken die op papier of op een soortgelijke drager zijn vastgelegd, met behulp van ongeacht welke fotografische techniek of enige andere werkwijze die een soortgelijk resultaat oplevert, met uitzondering van bladmuziek, wanneer die reproductie wordt gemaakt door een rechtspersoon voor intern gebruik dan wel door een natuurlijk persoon voor intern gebruik in het kader van zijn professionele activiteiten en geen afbreuk doet aan de normale exploitatie van het werk.

De woorden uit de vroegere tekst van het betrokken artikel *"uitsluitend bestemd is voor privégebruik"* werden vervangen door de woorden *"wordt gemaakt door een rechtspersoon voor intern gebruik dan wel door een natuurlijk persoon voor intern gebruik in het kader van zijn professionele activiteiten"*. In de parlementaire voorbereiding van deze wijziging wordt het volgende aangegeven: *"Een tweede wijziging is dat de woorden "uitsluitend bestemd is voor privégebruik" vervangen worden door de woorden "wordt gemaakt door een rechtspersoon voor intern gebruik dan wel door een natuurlijk persoon voor intern gebruik in het kader van zijn professionele activiteiten". Deze wijziging is ingegeven door punt 41 van het voormelde arrest HP vs. Repobel van het HJEU, en strekt ertoe om enerzijds een duidelijk onderscheid te maken met de uitzondering voor privékopie, en anderzijds om net als onder de huidige regeling de uitzondering voor reprografie te beperken tot het intern gebruik bij rechtspersonen. De uitzondering voor reprografie, bedoeld in artikel XI.190, 5° van het Wetboek van economisch recht is aldus niet van toepassing wanneer de reproducties worden uitgevoerd in familiekring. In verband met de notie "intern gebruik" kan verwezen worden naar de parlementaire voorbereiding bij de Auteurswet waar het volgende wordt aangegeven: "Er is ook sprake van eigen gebruik met betrekking tot de reprografie: daar wordt het kopiëren voor eigen gebruik door een natuurlijke persoon (zelfs met professionele doeleinden) of voor intern gebruik door een rechtspersoon, van korte fragmenten van werken als wettig beschouwd." (Gedr. St. Senaat, Verslag, 329-2, blz. 89)."*

Aangezien verzoeker in casu aangeeft de gevraagde plannen nodig te hebben om *"een trend te laten zien m.b.t. het vergunningenbeleid welke haaks staat op de motieven die men in mijn geval aanhaalde om mijn vergunningsaanvraag te weigeren"* is het duidelijk dat verzoeker in dit concrete geval op de betrokken uitzondering van het Wetboek van economisch recht geen beroep kan doen. Het betreft geen afschrift voor de eigenaar voor intern gebruik.

Artikel XI.190, 21° van het Wetboek van economisch recht: afschrift ter waarborging van het goede verloop administratieve, parlementaire of gerechtelijke procedure?

De beroepsinstantie stelt verder vast dat in artikel XI.190, 21° van het Wetboek van economisch recht zeer recent nog een andere uitzondering op het principiële verbod tot reproductie van auteursrechtelijk beschermde werken werd toegevoegd.

De betrokken bepaling stelt dat “wanneer het werk op geoorloofde wijze openbaar is gemaakt, de auteur zich niet [kan] verzetten tegen: (...) 21° de reproductie en de mededeling aan het publiek van werken ten behoeve van de openbare veiligheid of om het goede verloop van een administratieve, parlementaire of gerechtelijke procedure of de berichtgeving daarover te waarborgen.”

Deze bepaling werd ingevoegd door artikel 13, 8° van de wet van 19 juni 2022 “tot omzetting van Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG”, en is in werking getreden op 1 augustus 2022.

De memorie van toelichting wijst er in dat verband op “dat de uitzondering enkel kan spelen ter waarborging van het goede verloop van parlementaire, gerechtelijke of administratieve procedures. Van belang is dat het werk nodig is om het goede verloop van bijvoorbeeld een gerechtelijke procedure te waarborgen. Het zal dus van belang zijn om toe te zien op de proportionaliteit van het gebruik van het werk, ten aanzien van het nagestreefde gebruik.” (Parl. Stukken, Kamer, 2021/2022, 2608-001, p.51-52).

De beroepsinstantie merkt hierbij zijdelings op dat, zelfs indien bovenvermelde uitzondering van toepassing zou zijn, wat niet het geval is, de overige uitzonderingsgronden van het Bestuursdecreet onverminderd van toepassing blijven.

Wat de concrete toepassing van bovenvermelde uitzonderingsgrond in het voorliggende dossier betreft, stelt de beroepsinstantie vast dat verzoeker geen concrete motivering bijbrengt die het gebruik van deze uitzonderingsgrond aannemelijk kan maken. Er wordt geen bewijs bijgebracht van een administratieve, parlementaire, of gerechtelijke procedure, laat staan een bewijs dat de betrokken bouwplannen werkelijk noodzakelijk zijn om het goede verloop van een dergelijke procedure te waarborgen.

In deze omstandigheden is de beroepsinstantie van oordeel dat ook op deze, recente uitzonderingsgrond van het Wetboek van economisch recht in casu geen beroep kan worden gedaan, temeer daar verzoeker, voor zover hij zou voldoen aan de toepasselijke voorwaarden, in een eventuele gerechtelijke procedure gebruik zal kunnen maken van artikel 877 Ger. W., dat luidt als volgt:

“Wanneer er gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens bestaan dat een partij of een derde een stuk onder zich heeft dat het bewijs inhoudt van een ter zake dienend feit, kan de rechter bevelen dat het stuk of een eensluidend verklaard afschrift ervan bij het dossier van de rechtspleging wordt gevoegd.”

Gelet op het voorgaande, besluit de beroepsinstantie dat het beroep van 5 januari 2023 als **ongegrond** dient beschouwd te worden.

Volledigheidshalve vermeldt de beroepsinstantie dat verzoeker op 9 december 2022 reeds inzage heeft gekregen in de betrokken documenten, inclusief de bouwplannen.

Tot slot vermeldt de beroepsinstantie nog dat de stad Hamont-Achel aan verzoeker bovendien heeft voorgesteld, in een e-mail van 12 januari 2023, om de lijst van de architectenbureaus die de bouwplannen hebben opgesteld (behoudens één persoonsnaam) mee te delen zodat verzoeker de toestemming kan vragen om de betrokken plannen te laten reproduceren.

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Het beroep van 5 januari 2023 van ■■■ tegen de gedeeltelijke weigeringsbeslissing van 27 december 2022 van de stad Hamont-Achel is ontvankelijk doch ongegrond.

Brussel, 26 januari 2023

Voor de beroepsinstantie,
afdeling openbaarheid van bestuur,

Bruno ASSCHERICKX
Voorzitter